

**ԿԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՀԱՅ ՕՐԹՈՏՈՔՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ**

ԵԳԻՊՏՈՍ

ԿԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ՀԱՅ ՕՐԹՈՏՈՔՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ

Համայնքին անդամները .

1. - Եգիպտոսի հայ օրթոդոքս համայնքը կը կազմուի այս երկրին մէջ բնակութիւն հաստատած բոլոր օրթոդոքս Հայերէ:

2. - Եգիպտոսի հայ օրթոդոքս համայնքը ունի համայնքային երկու շրջանակներ -
Նէյէ * - որոնցմէ առաջինին կեդրոնն է Գահիրէ քաղաքը, իսկ երկրորդինը Աղեքսանդրիա քաղաքը:

3. - Գահիրէի շրջանակին իրաւասութեան փակ կը մտնեն Վերին Եգիպտոս, Գալիուպիյէ, Մէնուֆիյէ եւ Շարքիյէ նահանգները եւ Քանալի - Սուէզ - կառավարչութիւնը: Եգիպտոսի երկրին մնացեալ վայրերը կը մտնեն Աղեքսանդրիոյ շրջանակին իրաւասութեան փակ:

4. - Իւրաքանչիւր շրջանակ կ' ունենայ. -

ա. Թեմական ժողով - Մէկլիս Միլլի մը -

բ. Քաղաքական ժողով - Մէկլիս Իւրաքա . - մը.

գ. Կրօնական Յանձնաժողով - Լէկնէ Տիմիյէ - մը.

դ. Նուիրարութեանց յանձնաժողով - Լէկնէժ Հիպաթ.

ե. Յանձնաժողով մը - Լէկնէ - համայնքի զաւակներուն միջեւ ծագած անձնական իրաւավիճակի խնդիրները դարելու համար ներկայ կանոնադրով ցոյց տրուած սահմաններուն մէջ:

* Արաբերէն բնագրին Նէյէ **مصر** բառը, որ փառացիօրէն ձեւ, կազմ կամ մարմին կը նշանակէ, ըստ երեւոյթին գործածուած է **circonscription** իմաստով: Այս պարճառով յարմար դարեցինք թարգմանութեան մէջ գործածել շրջանակ բառը:

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

5. - Առաջնորդը Եզիպպոսի հայ օրթուրոքս համայնքին կրօնապետն է: Ան է որ նիսպի կը հրաւիրէ թեմական Նամագումար ժողովը, երկու թեմական ժողովները եւ Քաղաքական ժողովը ու կը նախագահէ անոնց:

6. - Առաջնորդն է, որ կը նշանակէ Գահիրէ եւ Աղեքսանդրիա քաղաքներէն իւրաքանչիւրին Առաջնորդական Փոխանորդը (Vicaire) համաձայնաբար յիշեալ քաղաքներէն ամէն մէկուն Քաղաքական ժողովին հետ:

7. - Առաջնորդի բացակայութեան պարագային իր իրաւասութեանց մէջ զինք կը փոխարինէ իր փոխանորդը, վերոյիշեալ քաղաքներէն իւրաքանչիւրին մէջ: Երկու փոխանորդներու բացակայութեան պարագային, Առաջնորդը կը ներկայացնէ այս վերջնոյն կողմէ նշանակուած կրօնական մը:

8. - Առաջնորդական Աթոռի թափուր մնալու պարագային, աթոռի թափուր մնալու թուականին յաջորդող երեք ամիսներու ընթացքին կը հաւաքուին Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ երկու Քաղաքական ժողովներն ու երկու կրօնական Յանձնաժողովները Առաջնորդական Տեղապահ մը ընտրելու համար, եւ հարցը կը քարտուի պարտական իշխանութեան, առժամեայ վաւերացումի համար, մինչեւ որ Առաջնորդին անուանումը տեղի ունենայ պետական հրամանագրով ըստ Սահմանադրութեան - Տուրքիոյ - 153-րդ յօդուածին: Իր ընտրութեան վաւերեցումէն ետք, Տեղապահը կունենայ Առաջնորդին բոլոր իրաւասութիւնները:

ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ - ՄԷԿԼԻՍ ՄԻԼԼԻ -

Կազմութիւն Թեմական Ժողովի. -

9. - Գահիրէ եւ Աղեքսանդրիա քաղաքներէն իւրաքանչիւրին մէջ Թեմական Ժողովը կը կազմուի 26 անդամներէ, որոնց 24-ը աշխարհական, կընտրուին ներկայ կանոնագրի 10րդ յօդուածէն մինչեւ 22րդ յօդուածը բացաբրուած ձեւակերպութիւններու համաձայն, իսկ երկուքը կրօնական, կը նշանակուին Առաջնորդէն:

Ընտրութիւն Թեմական Ժողովի. -

10. - Նամայնքին ոեւէ անդամը կրնայ ընտրող ըլլալ, եթէ կը լրացնէ հետեւեալ պայմանները. -

- ա. - Եթէ 21 տարեկանը լրացուցած է.
- բ. - Եթէ Գահիրէի կամ Աղեքսանդրիոյ շրջանակին մէջ կը բնակի առնուազն երկու տարիէ ի վեր.
- գ. - Եթէ վճարած է 31-րդ յօդուածով պայմանադրուած տարեկան տուրքը.
- դ. - Եթէ կը վայելէ քաղաքական իրաւունք եւ անուանարկիչ դատաւարութիւն կրած չէ.
- ե. - Եթէ արգելումի ենթարկուած (*interdit*) կամ սնանկացած չէ:

Ընտրողը պէտք է ստացած ըլլայ ընտրական քառք մը որ վաւերացնէ իր ինքնութիւնը եւ հաստատել թէ ան կը լրացնէ վերոյիշեալ բոլոր պայմանները:

Ընտրող մը չի կրնար քուէ տալ թէ Գահիրէի եւ թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ միաժամանակ:

11. - Թեմական ժողովի իբր անդամ ըհպրուող անձը պեպք է լրացուցած ըլլայ 30 փարեկանը եւ օժտուած ըլլայ նախորդ յօդուածին մէջ կանխագծուած միւս բոլոր պայմաններով, գորս պարփի լրացնել ընտրող մը:

12. - Առաջնորդական Փոխանորդը գրի կառնէ փոմար մը, որուն մէջ այբուբենական կարգով կարճանագրուին ընտրութեան պայմանները լրացնող բոլոր անձերուն անունները: Ընտրութենէն երկու ամիս առաջ ընտրութեան ցանկերը կը փակցուին Առաջնորդարանին մէջ եւ այդ մասին ծանուցում կը տրուի ընտրութիւն կատարուող քաղաքին մէջ լոյս տեսնող թերթով մը:

13. - Ամէն ընտրող, որուն անուան արձանագրութիւնը մոռցուած է, կրնայ պահանջել որ իր անունը արձանագրուի, նոյնպէս ամէն ընտրող, որուն անունը արձանագրուած է, կրնայ պահանջել, որ առանց իրաւունք ունենալու արձանագրուած անձին անունը ջնջուի:

14. - Ընտրողներու մասին ամէն առարկութիւն - Թա՛ւն - ըլլայ ցանկին մէջ անուններ մտցնելու, ըլլայ ցանկէն անուններ ջնջելու խնդրանքին առնչութեամբ - պէք է գրաւորապէս եւ պարճառաբանեալ կերպով ներկայացուի Առաջնորդական Փոխանորդին 12րդ յօդուածի բացատրութեան համաձայն կատարուած փակցնելու եւ հրատարակելու գործողութեան թուականին յաջորդող 7 օրերու ընթացքին:

15. - Իրենց մատուցումի թուականին յաջորդող 7 օրերու ընթացքին, այս խնդրանքներու մասին վերջնական վճիռ կարճակէ յանձնախումբ մը, որ կը բաղկանայ Առաջնորդի Փոխանորդէն, իբր նախագահ եւ երկու աշխարհական անդամներէ, գորս - թեմական - ժողովը կը նշանակէ իր անդամներէն:

16. - Ընտրութեան համար որոշուած օրը, ընտրական գործողութիւնը կը յանձնուի Յանձնաժողովի մը, որ կը բաղկանայ նախորդ յօդուածին մէջ յիշարակուած Յանձնախումբի նախագահէն եւ երկու անդամներէն, որոնց վրայ կաւելցուին ներկայ գտնուող ընտրողներու բազմութեան կողմէ, ձայներու մեծամասնութեամբ ընտրուած երկու անդամներ:

17. - Ընտրութիւնը կը կատարուի հետեւեալ կերպով. - Ընտրողը իրեն տրուած քուէպոմսին մէջ կը գրէ 11-րդ յօդուածով կանխագծուած պայմանները լրացնող անձերու մէջէն իր ընտրելիներուն անունները եւ փոմսը իր ձեռքով կը դնէ քուէպոմսին մէջ:

Պահանջուած ընտրելիներուն թիւէն աւելի անունները պարունակող քոմսէն կը ջնջուին աւելորդ անունները եւ պահանջուած թիւին առնչութեամբ վաւերական կը նկատուի քոմսը ըստ կարգին:

18. - Անդամները կընտրուին համեմատական մեծամասնութեամբ եւ քուէներու հաւասարութեան պարագային հաւասար քուէ ստացողներուն միջեւ վիճակ կը քաշուի:

19. - Յանձնաժողովին նախագահը կը յայտարարէ ընտրուած անդամներուն անունները, յայտնելով միեւնոյն արեւն անոնցմէ իւրաքանչիւրին ստացած քուէներուն թիւը: Յանձնաժողովը արեւնագրութիւն մը գրի կառնէ այս մասին:

20. - Եթէ ընտրեալը չընդունի անդամ կարգովի, իրմէ ետք առաւելագոյն քուէ ստացողը անդամ կը նշանակուի իրեն փոխ:

21. - Ընտրեալներուն դէմ առարկութիւն - Թա՛ւան - կընդունուի ընտրական ցանկերուն մէջ անունները արձանագրուած ընտրողներէն միայն: Այս առարկութիւնը պէտք է գրաւոր եւ պարճառաբանեալ կերպով ներկայացուի պարկան թեմական ժողովին, ընտրութեան արդիւնքի յայտարարութեան յաջորդող երեք օրուան ընթացքին: Այս պայմանները չլրացնող առարկութիւնները կը դարձնուին ժողովը **, անոնց մատուցման թուականէն սկսեալ մէկ շաբաթուան ընթացքին:

** Ծանօթ: - Կակնարկէ թեմական ժողովին

ԻՆչ կը վերաբերի առաջին ընտրություններուն . -

Ներկայ կանոնագրի գործադրութեան դրուելէն առաջ 15րդ եւ 16րդ յօդուածներով պայմանադրուած ընտրութեան եւ առարկութեան զոյգ Յանձնաժողովներուն համար հարկ եղած երկ երկու անդամները կը նշանակէ ներկայիս կազմակերպուած անվաւեր (ՕրՖի ***) թեմական ժողովը: Այս ժողովն է, որ կը դարձնէ 21րդ յօդուածին համաձայն ներկայացուած առարկութիւնները:

22. - Թեմական ժողովներուն եւ համայնքի այլ մարմիններուն որեւէ անդամը իր աշխատանքին փոխարէն չի կրնար որեւէ վարձք կամ թոշակ ստանալ:

23. - Թեմական ժողովի աշխարհական եւ կրօնական անդամները կընտրուին 8 տարուան շրջանի մը համար: Անդամներէն կէսին ընտրութիւնը կը վերանորոգուի ամէն չորս տարին անգամ մը եւ աշխարհական անդամներուն թիւին կէսին առնչութեամբ մասնակի ընտրութիւններ կը կատարուին: Ընտրութիւններ կը կատարուին նաեւ այն պարագային, երբ չորս անդամներ կը հրաժարին, կը մեռնին կամ ուրիշ որեւէ արգելքի կենթարկուին: Անդամներէն կէսը, որոնք դադարելի են առաջին քառամեայի վերջաւորութեան, կը ճշդորոշուին վիճակով եւ շրջանաւարտ անդամը վերընտրելի է:

24. - Առաջնորդարանը ընտրական արեւնագրութենէն (*Procès Verbal*) առարկութեան թուութեան ու այդ առթիւ արձակուած որոշումներէն օրինակ մը կը դրկէ Ներքին Գործոց Նախարարութեան, ընտրուած անդամներուն վաւերացման համար:

25. - Թեմական ժողովը իր աշխարհական անդամներուն մէջէն կը նշանակէ Արեւնապետ - Նախագահի տեղեկալ - մը, Փոխ-արեւնապետ - Փոխանորդ - մը, Արեւնադպիր - Սըքրէթըր - մը գործերը վարելու համար:

*** ՕրՖի կը նշանակէ ` անպաշտօն եւ սովորութեամբ նուիրագործուած `: Այս իմաստը տալու համար յարմար դարձցինք թարգմանութեան մէջ գործածել անվաւեր բառը::

Թեմական ժողովի դիւանը կը բաղկանայ աշխարհական Արեւնապետներն եւ Արեւնադպիրներն, Արեւնապետի բացակայութեան պարագային անոր տեղը կը գրաւէ փոխ արեւնապետը: Թեմական ժողովներու դիւաններուն ընտրութիւնը տեղի կունենայ ամէն տարին անգամ մը Դեկտեմբեր ամսուն: Դիւանի անդամները վերընտրելի են:

26. - Թեմական ժողովը հարկադրաբար կը գումարուի առնուազն տարին անգամ մը Նոյեմբեր ամիսէն մինչեւ Մայիսի վերջը: Անդամներէն մէկ երրորդին, Առաջնորդին կամ Քաղաքական ժողովին պահանջքին վրայ ան կրնայ արտակարգ գումարումներ որոշել տարրուան որեւէ ամսուն համար բացառութեամբ Յուլիս, Օգոստոս եւ Սեպտեմբեր ամիսներուն: Որոշումները կը տրուին ներկայ անդամներուն բացարձակ մեծամասնութեան քուէով:

27. - Թեմական ժողովի իրաւասութեանց մաս կը կազմեն հետեւեալ իրաւունքները. - Ընտրել եւ հակակշռել Քաղաքական Ժողովը եւ հսկել անոր վրայ, վաւերացնել տարեկան տեղեկագիրն ու վարչութեան հաշիւը, հաստատել յաջորդ տարրուան պիւտճէն, քուէարկել բացառիկ վարկեր եւ նշանակել նուիրատրութեան յանձնախումբն ու Անձնական իրաւավիճակի (Statut Personnel) յանձնաժողովներուն անդամները:

Թեմական ժողովը կը քննէ համայնքը շահագրգռող ամէն խնդիր, որ օրակարգի անցած է իր անդամներէն երեքին, Առաջնորդին կամ Քաղաքական Ժողովին պահանջին վրայ:

Ժողովը որեւէ արեւն իրաւունք ունի նիստին ներկայ անդամներու թիւին մեծամասնութեամբ որոշում կայացնելու, պարստաւանք ուղղելու համար Քաղաքական ժողովին: Այս պարագային Քաղաքական Ժողովը հրաժարեալ կը նկատուի:

28.- Ներքին Գործոց Նախարարութեան պէտք է հաղորդուին Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ երկու Թեմական Ժողովներուն ընտրութեանց արդիւնքը, ինչպէս նաեւ Առաջնորդի Տեղապահին ընտրութիւնը, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Փոխանորդներուն, Քաղաքական ժողովի անդամներուն եւ Անձնական իրաւավիճակի Յանձնաժողովներուն անդամներուն անունները:

ԹԵՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎ

29. - Գահիրեի եւ Աղեքսանդրիոյ երկու թեմական ժողովներուն միասին հաւաքումով կը կազմուի Եգիպտոսի հայ Օրթոքոքս համայնքին Թեմական Համագումար ժողովը: Այս ժողովը երկու քաղաքներէն մէկուն մէջ կրնայ գումարուիլ ամէն տարի Առաջնորդի նախագահութեան տակ: Այս վերջնոյն բացակայութեան կամ իր ներկայութիւնը արգիլող պարճառի մը գոյութեան պարագային, ժողովը կը գումարուի նախագահութեամբ այն քաղաքի Փոխանորդին ուր տեղի կունենայ գումարումը:

30.- Թեմական Համագումար ժողովը նիստի կը հրաւիրուի Առաջնորդին միջոցաւ: Առաջնորդական աթոռը եթէ թափուր է, ժողովը կը հրաւիրուի Տեղապահի միջոցաւ: Առաջնորդի եւ Տեղապահի բացակայութեան պարագային, հրաւերը կը կատարուի Գահիրեի եւ Աղեքսանդրիոյ երկու փոխանորդներուն կամ անոնցմէ մէկուն միջոցաւ, պայմանաւ որ հրաւերը տեղի ունենայ երկու ժողովներէն Եգիպտոս գտնուող անդամներուն բացարձակ մեծամասնութեան պահանջին վրայ: Կարելի է նաեւ նիստի հրաւիրել յիշեալ ժողովը, եթէ երկու քաղաքական ժողովներէն մէկը առ այդ ցանկութիւն յայտնէ այն Թեմական Ժողովին, որուն ինք ենթակայ է:

Անհրաժեշտ է, որ Թեմական Համագումար ժողովը սովորական գումարում ունենայ տարին անգամ մը Նոյեմբերէն մինչեւ Մայիսի վերջը:

31.- Թեմական Համագումար ժողովի իրաւասութիւններն են ընտրել եկեղեցական ժողովներու պարզամաւոր, փոփոխութեան ենթարկել ներկայ կազմական կանոնագիրը, սահմանել պարճէներ հանելու սակագիրները եւ համայնքին մէն մի անդամէն գանձելի տարեկան տուրքին **** քանակը, եւ արտօնել գնումն ու վաճառումը կամ այլ կարգի ձեռնփոխութիւնը (alienation) համայնքին պարկանող կալուածներուն:

**** Ծանօթ. - Իմա ազգային տուրքը:

Ժողովին խորհրդակցութիւնները օրինական չեն ըլլար առանց ներկայութեանը երկու Թեմականներէն իւրաքանչիւրի անդամներուն բացարձակ մեծամասնութեան: Եթէ առաջին հրաւերին մեծամասնութիւն չգոյանայ, յաջորդ ամսու ընթացքին եւ նոր հրաւերի վրայ, կը գումարուի Համագումար Ժողովը եւ գումարումը օրինաւոր կը նկատուի Համագումարի ամբողջական անդամներու բացարձակ մեծամասնութեան ներկայութեամբը:

32. - Երկու Քաղաքական Ժողովներուն, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ երկու Թեմական Ժողովներուն եւ Համագումար Ժողովին արձակած որոշումները կը գործադրէ - ներկայ կանոնագրով կանխագծուած սահմաններու մէջ - Գերապարի Առաջնորդը կամ Տեղապահը: Անոնց բացակայութեան պարագային գործադրութիւնը կը կատարեն, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Փոխանորդները իւրաքանչիւրը իրեն պարկանող հարցին վերաբերմամբ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ - ՄԱՅՐՈՒ ԷՂ ԻՏԱՄԱ

33. - Երկու շրջանակներէն իւրաքանչիւրին գործերը վարելու պաշտօնը կը յանձնուի Քաղաքական Ժողովի մը, բաղկացած եօթը աշխարհական (Civil) անդամներէ, զորս Թեմական Ժողովը իր անդամներու մէջէն կը նշարէ գաղտնի քուէարկութեամբ:

34. - Քաղաքական Ժողովին անդամները կը նշարուին երկու տարուան շրջանի մը համար: Ներելի չէ, որ նոր ժողովը ***** հին ժողովի անդամներէն աւելի քան երեք հոգի պարունակէ իր մէջ: Այսու հանդերձ այս կերպով վերընտրուած անդամները չեն կրնար դարձեալ ընտրուիլ յաջորդ երկամեայ շրջանին համար:

35. - Քաղաքական Ժողովը իր անդամներու մէջէն կը նշարէ աշխարհական Արեւնապետ մը - Ռէյիս Մէրէնի - որ Ժողովին աշխատութիւնները վարելու պաշտօն ունի, Փոխ-Արեւնապետ մը, Արեւնապետի մը եւ Գանձապետ մը:

***** Ծանօթ: - Քաղաքական ժողովին կ'ակնարկէ:

36. - Քաղաքական ժողովի խորհրդակցութեանց օրինաւորութեան համար չորս անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

37. - Քաղաքական ժողովը պարտի նիստ գումարել համայնքի պաշտօնավայրին մէջ ամէն անգամ որ այդպէս պահանջէ համայնքին շահն ու անոր գործերուն բարւոք վարչութիւնը: Այսուհանդերձ, ժողովը ամէն պարագայի տակ, պէտք է գումարուի գոնէ ամիսը անգամ մը:

38. - Քաղաքական ժողովը հարկ եղած ամէն իշխանութիւն ունի համայնքին ինչքերն ու նիւթական եւ բարոյական շահերը ինչպէս նաեւ կրթական եւ մշակութային հաստատութիւնները վարելու: Ժողովի իրաւասութեանց մաս կը կազմեն. -

(1) - Պահել համայնքի անդամներուն անունները արձանագրելու սահմանուած տոմարները, ամուսնութեան, ամուսնալուծման եւ մահուան տոմարները, ինչպէս նաեւ նուիրատուութեանց տոմարը:

(2) - Պարտաստել տարեկան պիւրճէն Թեմական ժողովի վաւերացման ենթարկելու համար:

(3) - Պահել համայնքին շարժուն եւ անշարժ գոյքերը ցուցակագրող տոմար մը: Այս տոմարը պէտք է վերաքննուի ամէն տարի:

Ժողովը պէտք է ցուցակագրէ նաեւ սեփականատիրութեան փաստաթուղթերը:

39. - Քաղաքական ժողովը պէտք է ընտրէ Նոգաբարձութիւն մը - Լէկնէ - իւրաքանչիւր վարժարանի գործին համար, Նոգաբարձութիւն մը եկեղեցիներու եւ գերեզմանատուներու գործերը վարելու համար եւ Նոգաբարձութիւն մը կալուածներու համար, ինչպէս նաեւ ուրիշ ոեւէ հոգաբարձութիւն կամ յանձնախումբ, զոր հարկ կը դադարէ համայնքի գործերուն բարւոք ընթացքին համար:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ

40. - Գահիրե եւ Աղեքսանդրիա քաղաքներէն իւրաքանչիւրին մէջ զուր եկեղեցական եւ կրօնական խնդիրները իրաւասութեան տակ կը մտնեն Կրօնական Յանձնաժողովի մը, որ կը կազմուի քաղաքին բոլոր կղերականներէն, Առաջնորդի նախագահութեան տակ:

Այս երկու յանձնաժողովներու նիստերուն մէջ փրութեամբ որոշումները պէտք է կանոնաւորապէս տեղեկագրուին պարկան Զաղաքական Ժողովին:

ՆՈՒՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆՁ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

41.- Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ շրջանակներէն իւրաքանչիւրը կունենայ նուիրատութեանց յանձնաժողով մը, բաղկացած երեք անդամներէ, զորս երկու քաղաքներու Թեմական Ժողովներէն իւրաքանչիւրը իր անդամներէն կընտրէ չորս փարտան շրջանի մը համար: Այս անդամները վերընտրելի են:

